

ĐẠI HỌC HUẾ
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC

KỶ YẾU HỘI THẢO KHOA HỌC
CHÍNH SÁCH KINH TẾ MỚI (NEP)
CỦA V.I. LÊNIN - GIÁ TRỊ
LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN

Kỷ niệm **100** năm

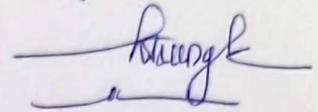
CÁCH MẠNG THÁNG MƯỜI NGÀ (1917 - 2017)

HUẾ, 2017

ĐẠI HỌC HUẾ
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC

Huế, ngày 15/10/2017

KỶ YẾU HỘI THẢO KHOA HỌC
CHÍNH SÁCH KINH TẾ MỚI (NEP)
CỦA V.I.LÊNIN - GIÁ TRỊ
LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN

Huế, tháng 10 năm 2017

BAN TỔ CHỨC

1. PGS.TS. Hoàng Văn Hiến – Hiệu trưởng Trường Đại học Khoa học, Trưởng ban
2. PGS.TS. Hà Văn Hành – Phó Hiệu trưởng Trường Đại học Khoa học, Ủy viên
3. TS. Nguyễn Trường Thọ - Trưởng phòng KHCN – HTQT, Ủy viên
4. ThS. Lê Duy Sơn – Trưởng phòng KHTC – CSVC, Ủy viên
5. ThS. Nguyễn Minh Cần – Trưởng phòng TC – HC, Ủy viên
6. TS. Nguyễn Thế Phúc – Trưởng Khoa Lý luận chính trị, Ủy viên
7. TS. Phan Tuấn Anh – P. Trưởng phòng KHCN – HTQT, Ủy viên

BAN CHUYÊN MÔN

1. PGS.TS. Hoàng Văn Hiến, Trưởng ban
2. TS. Nguyễn Thế Phúc, Phó Trưởng ban
3. PGS.TS. Nguyễn Văn Tận, Ủy viên
4. PGS.TS. Nguyễn Văn Đăng, Ủy viên
5. PGS.TS. Nguyễn Tiến Dũng, Ủy viên
6. PGS.TS. Trần Xuân Bình, Ủy viên
7. TS. Phan Tuấn Anh, Ủy viên

MỤC LỤC

PHẦN 1. NHỮNG NỘI DUNG CƠ BẢN CỦA NEP - GIÁ TRỊ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN

1	Nguyễn Xuân Thắng Hồ Minh Đồng	Chính sách kinh tế mới (NEP) từ góc nhìn phương pháp luận	3
2	Nguyễn Tấn Hùng Đương Thị Phương	Chính sách kinh tế mới của V.I.Lênin: Cơ sở lý luận và phương pháp luận	14
3	Trịnh Thị Định	Chính sách kinh tế mới (1921) ở nước Nga Xô viết và tư duy kinh tế thị trường	27
4	Lâm Bá Hòa Phan Kim Tuấn	Lý luận về Chủ nghĩa tư bản nhà nước của V.I.Lênin trong Chính sách kinh tế mới (NEP)	38
5	Nguyễn Thế Phúc Nguyễn Thị Kiều Sương	Chính sách kinh tế mới (NEP) của V.I.Lênin và ý nghĩa hiện thời	49
6	Nguyễn Xuân Khoát	V.I.Lênin với vấn đề quản lý nền kinh tế quốc dân trong thời kỳ quá độ lên Chủ nghĩa xã hội	58
7	Lê Bình Phương Luân	Vấn đề nông dân trong Chính sách kinh tế mới (NEP)	66
8	Nguyễn Thị Thắng	Tư duy mới về con đường quá độ lên Chủ nghĩa xã hội trong Chính sách kinh tế mới của V.I.Lênin	74
9	Đào Thị Vinh	Chính sách kinh tế mới (NEP) của V.I.Lênin - Nội dung và tác động	82
10	Nguyễn Hữu Phúc Đặng Phú Phong	Tìm hiểu quan điểm “Phải bắt đầu từ nông dân” trong Chính sách kinh tế mới của Lênin	90
11	Trần Thị Hà Trang	Tìm hiểu vai trò của nông dân trong Chính sách kinh tế mới (NEP) của Lênin	101
12	Đặng Danh Hương	Chính sách kinh tế mới của V.I.Lênin - Giá trị lý luận và thực tiễn	107

PHẦN 2

CHÍNH SÁCH KINH TẾ MỚI CỦA V.I.LÊNIN VỚI SỰ NGHIỆP CÁCH MẠNG VIỆT NAM

13	Nguyễn Xuân Khoát	Tư tưởng của V.I.Lênin về Chủ nghĩa tư bản nhà nước trong Chính sách kinh tế mới và sự vận dụng ở Việt Nam hiện nay	121
14	Ngô Vương Anh	Nhìn từ NEP, thấy gì ở Việt Nam	134
15	Trần Xuân Châu	Chính sách kinh tế mới của V.I. Lênin và ý nghĩa hiện thời ở Việt Nam	141
16	Nguyễn Thị Thu Hà	Tác động của Chính sách kinh tế mới (NEP) đối với công cuộc đổi mới ở Việt Nam hiện nay	152

TÌM HIỂU VAI TRÒ CỦA NÔNG DÂN TRONG CHÍNH SÁCH KINH TẾ MỚI (NEP) CỦA LÊNIN

Trần Thị Hà Trang*

Tóm tắt: Trong quá trình lãnh đạo nhân dân Nga đấu tranh giành chính quyền, làm nên Cách mạng tháng Mười Nga vĩ đại và xây dựng chế độ xã hội mới ở nước Nga Xô viết, V.I.Lênin luôn đánh giá cao vai trò của nông dân và coi việc liên minh giữa giai cấp công nhân và giai cấp nông dân là điều kiện quan trọng để giai cấp vô sản Nga giành chính quyền và giữ vững chính quyền. Bản thân muốn tìm hiểu rõ hơn vai trò của nông dân trong cách mạng xã hội chủ nghĩa cùng những chủ trương táo bạo, đúng đắn bắt đầu từ nông nghiệp, nông dân của V.I Lênin. Điều đó chính là một trong những nguyên nhân đem đến những thành công bước đầu của “Chính sách kinh tế mới (NEP)”.

Từ khóa: Cách mạng tháng Mười Nga, Chính sách kinh tế mới, nông dân, nông nghiệp.

1. Mở đầu

Kể từ sau Cách mạng tháng Mười Nga, Lênin đã bàn rất nhiều về vấn đề nông nghiệp. Bởi lẽ, nước Nga vốn đã bị tan hoang sau cuộc chiến tranh thế giới lần thứ nhất, giờ đây nước Nga lại phải đương đầu với những khó khăn thử thách mới. Như Lênin nhận xét: “Nước Nga ra khỏi chiến tranh trong tình cảnh giống hệt như một người đã bị đánh gần chết: trong bảy năm trời, nó bị đánh khắp mình mẩy, và may mắn nó vẫn có thể chống nạng mà đi được” [1, tr.81].

Từ những khó khăn đó, để giúp nước Nga khôi phục lại nền kinh tế thì V.I Lênin đã đưa ra những quyết sách, chính sách đúng đắn. Trong đó phải kể đến đó là “Chính sách kinh tế mới (NEP)”. Với lý do đó, qua bài viết này, tác giả muốn làm rõ quan điểm của Lênin về những đặc điểm cơ bản của

* ThS, Khoa Lý luận chính trị, Trường Đại học Khoa học, Đại học Huế

nông dân Nga đầu thế kỷ XX? Và vai trò của nông dân trong “*Chính sách kinh tế mới (NEP)*” được thể hiện như thế nào?

2. Nội dung

2.1. Quan điểm của Lênin về những đặc điểm cơ bản của nông dân Nga đầu thế kỷ XX

Trước hết, theo Lênin nông dân vừa là những người lao động, vừa là những người tư hữu nhỏ. Mặc dù khác nhau về trình độ, địa vị kinh tế và lợi ích, nhưng giữa họ có một điểm chung là đều sinh sống bằng cách làm thuê cho các giai cấp bóc lột ở nông thôn hoặc là tồn tại bằng chính lao động của bản thân mình với những điều kiện sẵn có về tư liệu sản xuất chứ không sống bằng việc bóc lột lao động của người khác.

Khi khẳng định nông dân là những người sống bằng lao động của chính mình, không bóc lột người khác, V.I.Lênin đồng thời nhấn mạnh họ là những người sản xuất hàng hoá, như những người đầu cơ mà bản chất tư hữu của nông dân là cơ sở kinh tế sâu xa của hành vi đầu cơ ấy. Theo ông, “nông dân là người đầu cơ, vì anh ta bán lúa mì, một sản phẩm cần thiết mà khi người ta thiếu nó thì người ta có thể đem toàn bộ tài sản ra để đổi” [2, tr.435] và chính vì lẽ đó, họ được coi là một giai cấp đặc biệt.

Thứ hai, nông dân không có hệ tư tưởng độc lập. Tư tưởng của họ luôn dao động, đầy tính thực tế và phụ thuộc rất lớn vào hệ tư tưởng của giai cấp thống trị. Nông dân chỉ sẵn sàng tin và đi theo giai cấp nào mang lại lợi ích cho họ. Đây có thể được xem là một đặc điểm quan trọng của nông dân trong bất kỳ giai đoạn nào. Với bản chất tư hữu và thái độ dao động, ngả nghiêng, người nông dân không dễ dàng và ngay tức khắc tin theo và ủng hộ giai cấp vô sản được. Người viết: “Nông dân sẽ không tin bất cứ một lời nói nào, bất cứ một cương lĩnh nào... Nông dân chỉ tin vào hành động, vào kinh nghiệm thực tiễn” [3, tr.443].

Thứ ba, cùng với sự phát triển của cơ cấu kinh tế thì cơ cấu giai cấp nông dân luôn có sự biến đổi mạnh mẽ.

Trước cách mạng xã hội chủ nghĩa, do sự tác động của cơ chế kinh tế hàng hoá và nền sản xuất tư bản chủ nghĩa, cơ cấu giai cấp nông dân Nga có sự biến đổi mạnh mẽ. Một phần trong số họ gia nhập vào giai cấp bóc lột ở

Chịu trách nhiệm về nội dung

PGS.TS. Hoàng Văn Hiến

Tổ chức bản thảo

TS. Nguyễn Trường Thọ

TS. Phan Tuấn Anh

TS. Nguyễn Thế Phúc

CN. Phan Thị Như Ý

Bìa

ThS. Nguyễn Lý Hữu Huân

Trình bày

TS. Phan Tuấn Anh

TS. Nguyễn Thế Phúc

CN. Phan Thị Như Ý